

Lausunto Ikaalisten kaupungille Luhalahden osan liittämistä osakuntaliitoksella Ylöjärven kaupunkiin

Kaupunginhallitus 28.10.2024 § 321
437/00.01.00.00/2024

Valmistelijat: Kehitysjohtaja Sari Soini, hallintojohtaja Antti Pieviläinen, sivistysjohtaja Matti Hursti, kaupunkirakennejohtaja Jukka Nurmi

Seloste ja perustelut: Ikaalisten kaupunki on pyytänyt Ylöjärven kaupungin lausuntoa Luhalahden osan liittämistä osakuntaliitoksella Ylöjärven kaupunkiin.

Luhalahden koti-koulu yhdistys ry on tehnyt kuntalaisaloitteen Ikaalisten kaupungille osakuntaliitoksen selvittämisestä Ylöjärven kaupungin kanssa Luhalahden oppilaaksiottoalueen osalta. Perusteluna aloitteelle on alueen läheinen sijainti Ylöjärven palveluihin verrattuna Ikaalisten keskustan palveluihin. Lisäksi aloitteen mukaan Ylöjärven kaupungilla olisi mahdollisuus tarjota koulupalvelut kustannustehokkaammin ja lasten kannalta pienemmillä rasisiteilla kuin Ikaalisten kaupungin.

Kuntarakennelain (1698/2009) 2 § mukaan kuntajaon kehittämisen tavoitteena on elinvoimainen, alueellisesti eheä ja yhdyskuntarakenteeltaan toimiva kuntarakenne, joka vahvistaa kunnan asukkaiden itsehallinnon edellytyksiä. Tavoitteena on myös, että kunta muodostuu työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata kunnan asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta sekä riittävästä omasta palvelutuotannosta.

Kuntarakennelain 4 § mukaan kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa:

- 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
- 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita;
- 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia; tai
- 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Kuntarakennelain 11 § mukaan esityksen kunnan osan siirtämisestä toiseen kuntaan voi tehdä muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto, kuntien valtuustot yhdessä, kunnan jäsen tai ministeriö. Esityksen vastaanottaneen kunnan hallituksen on hankittava esityksestä kaikkien muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustojen lausunnot. Lausunnosta tulee ilmetä kunnan kanta kuntajaon muuttamiseen perusteluineen. Esityksen vastaanottaneen kunnan on toimitettava esitys ja muutoksen kohteena olevien kuntien lausunnot ministeriölle kuuden kuukauden kuluessa esityksen vastaanottamisesta.

Kuntarakennelain 37 § mukaan, jos kunnan osa siirretään toiseen kuntaan, muutoksen kohteena olevien kuntien on toimitettava kuntien omaisuutta muutosalueella koskeva taloudellinen selvitys, jollei sitä muutoksen vähäisten vaikutusten vuoksi tai muusta syystä ole pidettävä tarpeettomana.

Sellainen kiinteä omaisuus ja siihen kohdistuva vuokra- tai muu käyttöoikeus sekä kiinteään omaisuuteen kiinteästi liittyvä irtain omaisuus, joka yksinomaan tai pääasiallisesti palvelee kunnan palvelujen järjestämistä kyseisellä alueella asuville henkilöille, siirtyy sille kunnalle, johon alue siirretään.

Kunnan on korvattava 2 momentissa tarkoitettu omaisuus alueen luovuttavalle kunnalle. Korvauksen määrässä otetaan huomioon kunnille muutoksesta aiheutuvia velvoitteita ja taloudellisia vaikutuksia siten kuin kunnat sopivat.

Muu muutoksen kohteena olevan kunnan omaisuus sekä varat ja velat siirtyvät toiselle kunnalle vain, jos kunnat niin sopivat.

Ylöjärven kaupungin lausunto Ikaalisten kaupungille Luhalahden osan liittämistä osakuntaliitoksella Ylöjärven kaupunkiin

Luhalahden oppilaaksiottoalueella on 385 asukasta (lokakuu 2024). 0-14 -vuotiaita on 9 %, 15-64 -vuotiaita 52 % ja yli 65-vuotiaita 39 %. Oppilaaksiottoalueen pinta-ala on n. 240 km².

Ylöjärvi strategiansa mukaisesti rakentaa elinvoimaa vahvaan kasvuun perustuen. Kaupungin kasvuohjelmassa ja seudullisessa rakennesuunnitelmassa on linjattu, että kasvusta 80 % painottuu keskustan läheiselle joukkoliikennevyöhykkeelle. Haja-asutusalueilla tavoitteet ovat maltilliset. Luhalahti sijaitsee etäällä kasvun painopisteistä. Osakuntaliitos ei myöskään edistäisi Ylöjärven yhdyskuntarakenteen tiivistymistä. Luhalahden alueella saattaisi olla joitakin positiivisia vaikutuksia Viljakkalan kyläkeskuksen elivoimalle.

Luhalahden osakuntaliitos toisi jonkin verran kunnallisverotuloja ja lisäystä valtionosuuksiin, mutta nettovaikutus kaupungin talouteen saatavilla olevien tietojen perusteella olisi negatiivinen. Tietoa alueen väestön palvelutarpeista ei tällä hetkellä ole, joten kokonaismenolisäystä ja nettokustannusta ei ole mahdollista arvioida tarkemmin.

Luhalahden koulun oppilasmäärä tällä hetkellä esiopetus mukaan lukien on 25. Alle kouluikäisten ikäluokan koko on 0-2 lasta. Osakuntaliitoksen tilanteessa oppilasmäärän lisäys huomioitaisiin valtionvarainministeriön kautta saatavassa peruspalvelujen valtionosuusrahoituksessa. Nettokustannusvaikutusta perusopetuksen osalta ei ole mahdollista arvioida, koska muun muassa tietoja oppilaiden erityisen tuen tarpeista ei toistaiseksi ole ollut käytettävissä.

Perusopetuksen osalta Ylöjärven kaupungilla olisi mahdollista tuottaa palvelu myös Luhalahden oppilaaksiottoalueen oppilaille. Luonteva suunta olisi Viljakkalan yhtenäiskoulu, mihin matkaa kertyy hieman yli 10 km. Karhen suuntaan tieyhteydet Luhalahdesta ovat heikkommat. Luhalahden oppilaat olisi mahdollista sijoittaa Viljakkalan yhtenäiskouluun ilman erillisjärjestelyjä. Oppilaiden koulupolku olisi luonteva ja yläkoululaisten koulumatka todennäköisesti lyhentyisi verrattuna vallitsevaan tilanteeseen. Oppilaiden kuljetusmatkoja ja kuljetuskustannuksia ei saatavilla olleiden tietojen perusteella voida arvioida, vaan tämä pitäisi tehdä mahdollisessa jatkovalmistelussa.

Varhaiskasvatus Luhalahden lapsille olisi mahdollista järjestää Viljakkalan Onnimannin päiväkodissa. Muita mahdollisia varhaiskasvatuksen järjestämistapoja ei saatavilla olleiden tietojen pohjalta voida arvioida.

Toisen asteen koulutuksen järjestämisen osalta liitos ei aiheuttaisi muutoksia, koska opiskelijat voivat vapaasti hakea haluamiinsa lukiokoulutuksen tai ammatillisen peruskoulutuksen oppilaitoksiin toisen asteen koulutuksen yhteishaussa.

Alueen tieverkko on Pirkanmaan Ely-keskuksen hallinnoima ja ylläpitämä. Osakuntaliitoksella ei olisi vaikutuksia Ylöjärven kaupungille tältä osin. Alueen kiinteistökannasta tietoja ei ollut juurikaan saatavilla. Luhalahden koulun osalta Ylöjärven kaupunki noudattaisi Ikaalisten kaupungin tekemiä päätöksiä. Muutoin, mikäli asian valmistelu etenisi, tulisi tarkasteltavaksi tarve toteuttaa mahdollista muutosaluetta koskeva tarkempi taloudellinen selvitys, josta kävisi ilmi mahdolliset luovuttavalta kunnalta siirtyvät omaisuuserät ja missä määrin vastaanottava kunta olisi kuntarakennelain 37.2 §:n nojalla mahdollisesti velvollinen omaisuuden korvauksiin luovuttavalle kunnalle.

Palveluliikenteen tarpeet olisi selvitettävä mahdollisessa jatkovalmistelussa.

Työllisyyspalvelujen osalta Luhalahden asukkaat siirtyisivät Tampereen seudun työllisyysalueen asiakkaiksi. Lähiasiointipiste sijaitsee Ylöjärven keskustassa. Alueen työssäkäynti todennäköisesti jakautuu Luhalahdesta moneen eri suuntaan.

Osakuntaliitoksella ei olisi vaikutuksia Ylöjärven kaupungin henkilöstöön.

Ylöjärven kaupunki ei puolla esitystä Luhalahden oppilaaksiottoalueen osakuntaliitoksesta. Ylöjärvi on jo maantieteellisesti laaja kunta ja edelleen laajentuminen Luhalahden suuntaan ei tukisi kaupungin strategisia ja yhdyskuntarakenteen tiivistämisen tavoitteita. Ylöjärven kasvutavoitteet suuntautuvat ennen muuta keskustan tuntumaan joukkoliikennekäytävään ja Tampereen rajan suuntaan. Aloite osakuntaliitoksesta on tehty varsin pistemäisen palvelun näkökulmasta. Palvelutarpeet ja -toiveet saattavat vaihdella koko Luhalahden oppilaaksiottoalueen väestön osalta. Asian kokonaisvaltainen ja tarkempi arviointi vaatisi siten laajempaa tietopohjaa.

Toimivalta:	kuntalaki 14 §, kuntarakennelaki 2 §, 4 §, 11 §, 37 §
Lisätietoja päätöksestä:	Kehitysjohtaja Sari Soini, 041 731 3214, hallintojohtaja Antti Pieviläinen, 040 133 1593, sivistysjohtaja Matti Hursti, 050 680 67, kaupunkirakennejohtaja Jukka Nurmi, 050 466 5860, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi
Oheismateriaalit:	Kuntalaisaloite osakuntaliitoksen selvittämisestä Ikaalisten kaupunginhallitus 19.8.2024 ote § 127 Luhalahden koulun oppilaaksiottoalue
Esittelijä:	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus:	Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se antaa Ikaalisten kaupungille selosteosan mukaisen lausunnon.
Päätös:	Hyväksyttiin.